

Warszawa, 21 września 2024r.

SEKRETARIAT Z-CY SZEFAYKS
L.dz. DS. 1804.387.2024
Data wpływu 25.09.2024

Pan
Dariusz Salamończyk
Zastępca Szefa Kancelarii Sejmu

Szanowny Panie Ministrze,

w odpowiedzi na pismo z dnia 23 sierpnia br. zawierające prośbę o przedłożenie opinii do poselskiego projektu ustawy o wychowaniu patriotycznym (druk SH.020.200.2024), skierowane do organizacji samorządowych wchodzących w skład Komisji Wspólnej Rządu i Samorządu Terytorialnego, doceniając inicjatywę poselską, poniżej przedstawiam uwagi miast zrzeszonych w Unii Metropolii Polskich im. Pawła Adamowicza.

Proponowana treść preambuły ustawy Prawo oświatowe w sposób zbędny doprecyzowuje cele procesu kształcenia i wychowania wymieniając obok „poczucia odpowiedzialności, miłości Ojczyzny oraz poszanowania dla polskiego dziedzictwa kulturowego” - rozwijanie postaw patriotycznych. Wszak pojęcie to odnosić należy właśnie do poczucia odpowiedzialności, wypełniania obowiązków wobec ojczyzny a także poszanowania dla polskiego dziedzictwa kulturowego, które oczywiście należy rozumieć jako poszanowanie wszystkich jego nurtów.

Jeśli rzeczywiście chcemy koniecznie uszczegóławiać preambułę, to powinniśmy znaleźć tu miejsce także na wyróżnienie zagadnień z zakresu edukacji klimatycznej i środowiskowej, psychospołecznej, obywatelskiej itp., a to wszystko wynika przecież z zasad i wskazań zawartych w wymienionych dokumentach (prawach) nadrzędnych.

Natomiast zaplanowane w projekcie ustawy powołanie organu pod nazwą Komisja Edukacji Narodowej, z zastrzeżeniami dotyczącymi jego zadań, wynikającymi z niżej wymienionych uwag, jest propozycją oczekiwaną i godną poparcia. Polska oświata wymaga zmian i dostosowań do przyszłych wyzwań (automatyzacja pracy, zmiany klimatyczne, globalizacja, rozwój cyfrowy). Równocześnie potrzebujemy stabilności systemu edukacyjnego, zwłaszcza w kontekście potrzeby długofalowego, przemyślanego i systematycznego podejścia do reform.

W naszej ocenie działania KEN oparte na współpracy ekspertów, naukowców, praktyków oraz na badaniach naukowych byłyby szansą na stworzenie bardziej spójnego i efektywnego systemu edukacji.

Uwagi ogólne:

w treści projektu ustawy o wychowaniu patriotycznym zamieszczono przepisy dotyczące zmian w innych ustawach nie tylko stricte w zakresie wychowania w patriotyzmie, ale także preorientacji zawodowej, organizowania wycieczek szkolnych a także powołania nowych organów.

Uwagi szczegółowe:

Art.1. pkt. 2) lit. a)

wprowadzono zapis "... ze szczególnym uwzględnieniem szkół przygotowujących do studiowania na kierunkach inżynierskich".

Należy pamiętać, że każda szkoła, której ukończenie umożliwia dalsze kształcenie w szkołach wyższych, tj. technikum i liceum ogólnokształcące, m.in. dzięki realizowaniu odpowiedniego zestawu przedmiotów na poziomie rozszerzonym, przygotowuje uczniów do podjęcia studiów na kierunkach inżynierskich.

Art. 1. pkt. 2) lit. b)

brzmienie wprowadzanego pkt. 12a łączy się z treścią wprowadzanego pkt. 21) i 22a). Treści tych punktów pokrywają się. Poza tym – samo dodanie pkt. 12a – wydaje się zbędne ponieważ realizowana już w szkołach podstawowych oraz ponadpodstawowych podstawa programowa kształcenia ogólnego przedmiotu edukacja dla bezpieczeństwa obejmuje treści związane z upowszechnianiem wiedzy i umiejętności z zakresu bezpieczeństwa, obronności i sytuacji kryzysowych;

art. 1. pkt. 2) lit. e)

przepis wprowadzanego punktu 17a) : "*zachęcanie uczniów do zdobywania wiedzy w obszarach nauki, technologii, inżynierii i matematyki*". Należy zauważyć, że matematyka także jest nauką, proponowany zapis jest nielogiczny.

-Poza tym dodanie pkt 17a wydaje się niepotrzebne ponieważ jednym z głównych celów kształcenia jest rozbudzanie zainteresowania szeroko rozumiana wiedzą i kształtowanie umiejętności samokształcenia;

art. 1. pkt. 2) lit. g)

dodanie pkt 22a – zastosowane w proponowanym przepisie pojęcie *zdolności* należy zastąpić określeniem *umiejętności*;

art. 1 . pkt 3)

Cele wprowadzanych do szkół tzw. klubów inżynierskich pokrywają się z zadaniami realizowanymi przez doradców zawodowych. Proponowane cele szczegółowe, tj. "propagowanie atrakcyjności zawodów związanych z przedmiotami ścisłymi" oraz "przekazanie pełnej informacji o zawodach związanych z przedmiotami ścisłymi" wraz z ich wykazem należałoby wpisać do rozporządzenia MEN w sprawie doradztwa zawodowego a nie do ustawy.

Art. 1 pkt 4)

Dodanie art. 28c – Nałożenie na szkoły podstawowe i ponadpodstawowe obowiązku organizowania wycieczek według ściśle określonego katalogu miejsc i instytucji nie wydaje się wskazane. To ogranicza autonomię nauczycieli i samodzielność jednostek oświatowych, które w znakomitej większości przypadków realizują takie wyjścia lub wyjazdy dla uczniów wg lokalnych potrzeb i możliwości. Taki wykaz może być jedynie odpowiedzią i mieć charakter katalogu otwartego.

Pozytywnie natomiast oceniamy inicjatywę dofinansowania ze środków publicznych takich form działalności wychowawczej prowadzonej przez szkoły, ze względu na zróżnicowane możliwości finansowe rodziców oraz jednostek samorządu terytorialnego;

Art. 1 pkt. 5)

w art. 47 ust. 1 pkt 1 – zmiana brzmienia części wspólnej m.in. o wpisanie sformułowania odnoszącego się do *zachowania integralności i bogactwa kanonu literatury polskiej* -nasuwa pytanie, czym jest wymieniony „kanon”, kto będzie go ustalać i w oparciu o jakie kryteria. Sugerujemy usunięcie tego elementu.

art. 1. pkt 6)

wprowadzenie do ustawy Prawo oświatowe Rozdziału 3a (dot. Komisji Edukacji Narodowej):

w proponowanym art. 74d ust 1. pkt14) „*po 1 przedstawicielu wojewódzkich rad oświatowych, które zostały powołane*”. Ten przepis jest niezrozumiały. Ponadto wprowadzenie do ustawy Prawo oświatowe organu o tak rozległym składzie i zadaniach nie powinno odbywać się poprzez projekt ustawy o wychowaniu patriotycznym zaproponowany jedynie przez wąską grupę posłanek i posłów RP. Ten aspekt powinien zdobyć „porozumienie ponad podziałami”.

Art. 4. w ustawie z dnia 13 listopada 2003 r. o dochodach jednostek samorządu terytorialnego (...) dodaje się pkt 10 w brzmieniu: *dodatkowych obowiązkowych zajęć z przedmiotów ścisłych w szkołach ponadpodstawowych*.

Projekt ustawy nie zawiera przepisów dot. zmian w ramowych planach nauczania, nie będzie zatem podstaw do realizacji dodatkowych obowiązkowych zajęć z przedmiotów ścisłych w szkołach.

Art. 6 Zapis: *"Tworzy się KEN"* wydaje się być zbyt lapidarny.

Z wyrazami szacunku

UNIA METROPOLII POLSKICH
Dyrektor Zarządzający

r.pr. Dorota Babiak-Kowalska